

Україна
Донецький окружний адміністративний суд
У Х В А Л А
про прийняття позовної заяви
та відкриття провадження в адміністративній справі

30 березня 2020 р.

Справа №200/3194/20-а

приміщення суду за адресою: 84122, м.Слов'янськ, вул. Добровольського, 1

Суддя Донецького окружного адміністративного суду Кравченко Т.О., вирішуючи питання про наявність підстав для прийняття позовної заяви та відкриття провадження в адміністративній справі за позовом Сорокіної Оксани Вікторівни до Управління соціального захисту населення військово-цивільної адміністрації міста Торецьк Донецької області про визнання протиправним і скасування рішення та зобов'язання вчинити певні дії,

встановила:

23 березня 2020 року до Донецького окружного адміністративного суду надійшов адміністративний позов Сорокіної Оксани Вікторівни (далі – позивач, Сорокіна О.В.) до Управління соціального захисту населення військово-цивільної адміністрації міста Торецьк Донецької області (далі – відповідач, УСЗН ВЦА м. Торецьк), надісланий на адресу суду 18 березня 2020 року, в якому позивач просила:

- визнати незаконним та скасувати рішення УСЗН ВЦА м. Торецьк про відмову в призначенні допомоги при народженні дитини Сорокіній О.В.;
- визнати протиправною відмову УСЗН ВЦА м. Торецьк у нарахуванні та виплаті Сорокіній О.В. допомоги при народженні дитини на доньку Стефанію, 06 березня 2019 року народження;
- зобов'язати УСЗН ВЦА м. Торецьк призначити і здійснити виплату Сорокіній О.В. допомоги при народженні дитини на доньку Сорокіну Стефанію Сергіївну, 06 березня 2019 року народження, за її заявою від 27 лютого 2020 року.

Свої вимоги позивач обґрунтовує тим, що відповідач протиправно відмовив їй у призначенні та виплаті допомоги при народженні дитини.

Щодо звільнення від сплати судового збору.

Сорокіна О.В. подала клопотання про звільнення її від сплати судового збору, обґрунтоване її скрутним матеріальним становищем. Зазначає, що є внутрішньо переміщеною особою, перебуває у відпустці по догляду за дитиною, ніяких доходів не має, перебуває утриманні своїх родичів, а тому сплата судового збору становить для неї надмірний майновий тягар та перешкоджає доступу до суду.

Ч. 3 ст. 161 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України) визначено, що до позовної заяви додається документ про сплату судового збору у встановлених порядку і розмірі або документи, які підтверджують підстави звільнення від сплати судового збору відповідно до закону.

Згідно з ч. 5 ст. 161 КАС України у разі необхідності до позовної заяви додається клопотання позивача про відстрочення сплати судового збору.

Відповідно до ч. 2 ст. 132 КАС України розмір судового збору, порядок його сплати,

*306*4199262*1*2*

повернення і звільнення від сплати встановлюються законом.

Правові засади справляння судового збору, платників, об'єкти та розміри ставок судового збору, порядок сплати, звільнення від сплати та повернення судового збору визначає Закон України від 08 липня 2011 року № 3674-VI «Про судовий збір» (далі – Закон № 3674).

Позовна заява належить до об'єктів справляння судового збору відповідно до абз. 2 ч. 1 ст. 3 Закону № 3674, а особа, яка її подала, в силу приписів ч. 1 ст. 2 цього Закону є платником судового збору.

Докази належності позивача до суб'єктів, яким ст. 5 Закону № 3674 встановлені пільги щодо сплати судового збору, суду не надані.

Ч. 1 ст. 4 Закону № 3674 визначено, що судовий збір справляється у відповідному розмірі від прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 1 січня календарного року, в якому відповідна заява або скарга подається до суду, - у відсотковому співвідношенні до ціни позову та у фіксованому розмірі.

За подання до адміністративного суду адміністративного позову немайнового характеру, який подано фізичною особою, ставка судового збору встановлена у розмірі 0,4 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб (абз. 7 пп. 1 п. 3 ч. 2 ст. 4 Закону № 3674).

Ст. 7 Закону України від 14 листопада 2019 року № 294-IX «Про Державний бюджет України на 2020 рік» встановлено, що з 01 січня 2020 року прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць для працездатних осіб становить 2 102,00 грн.

Отже, судовий збір за подання цього позову становить $2\ 102,00 \text{ грн} \times 0,4 = 840,80 \text{ грн}$.

Судовий збір позивачем не сплачений.

Водночас, відповідно до ч. 1 ст. 8 Закону № 3674, враховуючи майновий стан сторони, суд може своєю ухвалою за її клопотанням відстрочити або розстрочити сплату судового збору на певний строк, але не довше ніж до ухвалення судового рішення у справі, за таких умов: 1) розмір судового збору перевищує 5 відсотків розміру річного доходу позивача - фізичної особи за попередній календарний рік; або 2) позивачами є: а) військовослужбовці; б) батьки, які мають дитину віком до чотирнадцяти років або дитину з інвалідністю, якщо інший з батьків ухиляється від сплати аліментів; в) одинокі матері (батьки), які мають дитину віком до чотирнадцяти років або дитину з інвалідністю; г) члени малозабезпеченої чи багатодітної сім'ї; г) особа, яка діє в інтересах малолітніх чи неповнолітніх осіб та осіб, які визнані судом недієздатними чи дієздатність яких обмежена; або 3) предметом позову є захист соціальних, трудових, сімейних, житлових прав, відшкодування шкоди здоров'ю.

Згідно з ч. 2 ст. 8 Закону № 3674 суд може зменшити розмір судового збору або звільнити від його сплати на підставі, зазначеній у частині першій цієї статті.

Відповідно до ч. 1 ст. 133 КАС України суд, враховуючи майновий стан сторони, може своєю ухвалою зменшити розмір належних до сплати судових витрат чи звільнити від їх оплати повністю або частково, чи відстрочити або розстрочити сплату судових витрат на визначений строк.

Таким чином, суд наділено повноваженням зменшити тягар несення судових витрат для особи, яка до нього звертається. Водночас, наведені правові норми дають підстави для висновку, що зменшення тягара несення судових витрат є не обов'язком суду, а повноваженням за певних обставин.

При цьому, в частині сплати судового збору законодавець визначив вичерпний перелік умов, за наявності яких можливе зменшення тягара несення цих судових витрат.

Особа, яка звертається до суду, має право подати відповідне клопотання, в якому навести обставини щодо її майнового стану та, за наявності, обставин, з якими закон пов'язує можливість реалізації судом права зменшити тягар несення судових витрат у частині сплати судового збору. Такі обставини повинні бути підтверджені належними та допустимими доказами.

Суд, що вирішує питання відкриття провадження (прийняття заяви, скарги), встановивши за результатом розгляду відповідного клопотання наявність установленої законом підстави для зменшення тягара несення судових витрат та дійшовши висновку про необхідність реалізації такого права, самостійно, зважаючи на наявні обставини, визначає спосіб зменшення цього тягара. Визначення способу зменшення тягара несення судових витрат є прерогативою відповідного суду.

Звільнення від сплати судового збору, його відстрочення чи розстрочення або зменшення розміру є правом, а не обов'язком суду, при цьому суд, вирішуючи це питання, враховує майновий стан сторони. Визначення майнового стану сторони є оціночним та залежить від доказів, якими обґрунтовується рівень її майнового стану. Якщо залежно від рівня майнового стану сторона позбавлена можливості сплатити судовий збір, то такі обставини є підставою на відстрочення та розстрочення сплати судового збору, зменшення його розміру або звільнення від його сплати.

Аналізуючи норми ст. 133 КАС України та ст. 8 Закону № 3476, Верховний Суд дійшов висновку, що підставою для звільнення від сплати судового збору є відповідний майновий стан заявника при одночасному дотриманні умов, визначених у ч. 1 ст. 8 Закону № 3674.

Поряд з цим, сама лише наявність умов, визначених цією статтею, не є безумовною підставою для звільнення заявника від сплати судового збору, у разі, якщо він не підтвердить належними та допустимими доказами своє скрутне матеріальне становище, яке не дозволяє йому сплатити судовий збір, або якщо його сплата призведе до погіршення майнового стану сторони.

Відповідна правова позиція висловлена Верховним Судом у постанові від 04 вересня 2019 року у справі № 0840/4075/18.

Докази на підтвердження того, що судовий збір за подання цієї позовної заяви перевищує 5 відсотків розміру річного доходу позивача – фізичної особи за попередній календарний рік, рівно як і докази належності позивача до осіб, перелічених у п. 2 ч. 1 ст. 8 Закону № 3674, суду не надані.

Сам по собі факт відмови у призначення допомоги при народженні дитини не є свідченням неспроможності позивача сплатити судовий збір за подання цієї позовної заяви.

З огляду на викладене, у задоволенні клопотання позивача про звільнення від сплати судового збору слід відмовити.

Разом з цим, врахувавши наведені позивачем обставини, а також те, що предметом позову є захист соціальних прав її дитини, суд приходять до висновку про наявність підстав для відстрочення сплати судового збору.

Щодо строку звернення до адміністративного суду.

Сорокіна О.В. подала клопотання про поновлення строку звернення до суду.

Відповідно до ч. 1 ст. 122 КАС України позов може бути подано в межах строку звернення до адміністративного суду, встановленого цим Кодексом або іншими законами.

За загальним правилом, що міститься у абз. 1 ч. 2 ст. 122 КАС України, для звернення до адміністративного суду за захистом прав, свобод та інтересів особи встановлюється шестимісячний строк, який, якщо не встановлено інше, обчислюється з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення своїх прав, свобод чи інтересів.

Зі змісту позовної заяви та доданих до неї документів слідує, що Сорокіна О.В. звернулася до УСЗН ВЦА м. Торецьк з заявою про призначення державної допомоги при народженні дитини 27 лютого 2020 року, про відмову в призначенні цієї допомоги позивач дізналася з листа відповідача від 10 березня 2020 року.

До суду Сорокіна О.В. звернулася 18 березня 2020 року, тобто з дотриманням шестимісячного строку з дня коли дізналася або повинна була дізнатися про порушення своїх прав, (тобто з 10 березня 2020 року).

Таким чином, у задоволенні клопотання позивача про поновлення строку звернення до суду слід відмовити, оскільки позивач реалізувала право на звернення до суду за захистом

своїх прав в межах строку, визначеного ч. 2 ст. 122 КАС України.

За наслідками з'ясування питань, визначених ч. 1 ст. 171 КАС України, встановлено, що позовна заява подана особою, яка має адміністративну процесуальну дієздатність; позовна заява відповідає вимогам, встановленим ст. ст. 160, 161 КАС України; позовну заяву належить розглядати за правилами адміністративного судочинства і подано з дотриманням правил підсудності; підстави для залишення позовної заяви без руху, повернення позовної заяви або відмови у відкритті провадження в адміністративній справі, встановлених КАС України, відсутні.

Щодо форми адміністративного судочинства, за якою розглядатиметься справа.

Відповідно до ч. 1 ст. 12 КАС України адміністративне судочинство здійснюється за правилами, передбаченими цим Кодексом, у порядку позовного провадження (загального або спрощеного).

Згідно з ч. 2 ст. 12 КАС України спрощене позовне провадження призначене для розгляду справ незначної складності та інших справ, для яких пріоритетним є швидке вирішення справи.

В силу приписів п. 3 ч. 6 ст. 12 КАС України для цілей цього Кодексу ця справа є справою незначної складності.

Відповідно до положень ч. 1 ст. 257, п. 2 ч. 1, ч. 2 ст. 263 КАС України справа підлягає розгляду за правилами спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи (у письмовому провадженні) у строк не більше тридцяти днів з дня відкриття провадження у справі.

Таким чином, клопотання позивача про розгляд справи за правилами спрощеного позовного провадження підлягає задоволенню.

Щодо витребування доказів.

Сорокіна О.В. подала клопотання про витребування у відповідача її справи про призначення допомоги при народженні дитини.

Відповідно до ч. ч. 1-2 ст. 72 КАС України доказами в адміністративному судочинстві є будь-які дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи.

Ці дані встановлюються такими засобами: 1) письмовими, речовими і електронними доказами; 2) висновками експертів; 3) показаннями свідків.

Згідно з ч. 1 ст. 80 КАС України учасник справи, у разі неможливості самостійно надати докази, вправі подати клопотання про витребування доказів судом.

Відповідно до ч. 3 ст. 80 КАС України про витребування доказів за власною ініціативою або за клопотанням учасника справи, або про відмову у витребуванні доказів суд постановляє ухвалу.

Зазначені позивачем докази мають безпосереднє відношення до предмету доказування у справі, самостійне подання позивачем цих доказів ускладнене, а тому з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів особи від порушень з боку суб'єкта владних повноважень, всебічного і повного з'ясування обставин та розгляду справи впродовж розумного строку, суд вважає за необхідне задовольнити клопотання позивача.

Крім того, керуючись принципом офіційного з'ясування обставин у справі, суд вважає за необхідне витребувати у відповідача додаткові докази за власною ініціативою.

Враховуючи викладене та керуючись Законом України від 08 липня 2011 року № 3674-VI «Про судовий збір», ст. ст. 2, 9, 12, 72, 77, 80, 133, 171, 241, 248, 256, 257, 260, 263 Кодексу адміністративного судочинства України,

ухвалила:

1. Прийняти позовну заяву до розгляду та відкрити провадження в адміністративній

справі № 200/3194/20-а за позовом Сорокіної Оксани Вікторівни (РНОКПП: 2996703723, зареєстроване місце проживання: 86496, Донецька обл., м. Юнокомунарівськ (м. Бунге), вул. Армійська, буд. 110, кв. 55) до Управління соціального захисту населення військово-цивільної адміністрації міста Торецьк Донецької області (85200, Донецька обл., м. Торецьк, вул. Євгена Седнева, буд. 1) про визнання дій протиправними та зобов'язання вчинити певні дії.

2. У задоволенні клопотання позивача про звільнення від сплати судового збору – відмовити.

3. Відстрочити позивачу сплату судового збору у розмірі 840,80 грн за подання адміністративного позову до Донецького окружного адміністративного суду – до ухвалення судового рішення у справі.

4. У задоволенні клопотання позивача про поновлення строку звернення до адміністративного суду – відмовити.

5. Клопотання позивача про розгляд справи за правилами спрощеного позовного провадження – задовольнити.

6. Розгляд справи здійснювати за правилами спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи (у письмовому провадженні).

7. Справа розглядатиметься Донецьким окружним адміністративним судом у складі судді Кравченко Т.О. одноособово 27 грудня 2019 року в приміщенні суду за адресою: 84122, Донецька обл., м. Слов'янськ, вул. Добровольського, буд. 1.

8. Клопотання позивача про витребування доказів – задовольнити.

9. Витребувати у відповідача – Управління соціального захисту населення військово-цивільної адміністрації міста Торецьк Донецької області такі докази:

- справу Сорокіної Оксани Вікторівни про призначення їй державної соціальної допомоги при народженні дитини;

- заяву Сорокіної Оксани Вікторівни про призначення державної допомоги при народженні дитини – Сорокіної Стефанії Сергіївни, 06 березня 2019 року народження, з усіма доданими до неї документами, яка була подана 27 лютого 2020 року;

- всі рішення, прийняті за наслідками розгляду заяви позивача, та документи, які стали підставою для їх прийняття;

- рішення про відмову у призначенні державної допомоги при народженні дитини, (якщо таке приймалося за наслідками розгляду заяви позивача);

- повідомлення про відмову в наданні державної допомоги сім'ям з дітьми, адресоване позивачу;

- докази на підтвердження факту ознайомлення позивача з цим рішенням (повідомленням);

- всі інші докази, які стали підставою для вчинення спірних дій та прийняття рішень.

Зобов'язати відповідача надати (надіслати) суду витребувані докази засобами електронного і поштового зв'язку (e-mail: inbox@adm.dn.court.gov.ua, 84122, Донецька обл., м. Слов'янськ, вул. Добровольського, буд. 1) в п'ятнадцятиденний строк з дня вручення йому цієї ухвали.

Повідомити, що особи, які не мають можливості подати доказ, який витребує суд, або не мають можливості подати такий доказ у встановлені строки, зобов'язані повідомити про це суд із зазначенням причин протягом п'яти днів з дня вручення ухвали.

10. Встановити відповідачу п'ятнадцятиденний строк з дня вручення йому цієї ухвали для подання відзиву на позовну заяву або заяви про визнання позову.

Відзив має бути складений і поданий за правилами, визначеними ст. 162 КАС України.

До відзиву на позов додати докази, які підтверджують обставини, на яких ґрунтуються заперечення відповідача, якщо такі докази не надані позивачем; документи, що підтверджують надіслання (надання) відзиву і доданих до нього доказів іншим учасникам справи.

11. Повідомити відповідача, що неподання суб'єктом владних повноважень відзиву на позов без поважних причин може бути кваліфіковано судом як визнання позову, а також про те, що в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача.

12. Повідомити учасників справи, що письмові докази, які подаються до суду, повинні бути оформленні відповідно до вимог ст. 94 КАС України, зокрема вони подаються в оригіналі або в належним чином засвідченій копії. Якщо для вирішення спору має значення лише частина документа, подається засвідчений витяг з нього. Учасник справи підтверджує відповідність копії письмового доказу оригіналу, який знаходиться у нього своїм підписом із зазначення дати такого засвідчення.

13. Повідомити відповідача – суб'єкта владних повноважень, що у разі неповідомлення суду про неможливість подати докази, витребувані судом, або неподання таких доказів без поважних причин на підставі ст. 149 КАС України суд може застосувати до відповідної особи заходи процесуального примусу у вигляді штрафу у сумі від 0,3 до трьох розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

14. Повідомити учасників справи, що у разі невиконання процесуальних обов'язків, зокрема, ухилення від вчинення дій, покладених судом на учасника судового процесу, зловживання процесуальними правами, вчинення дій або допущення бездіяльності з метою перешкоджання судочинству, на підставі ст. 149 КАС України суд може застосувати до відповідної особи заходи процесуального примусу у вигляді штрафу у сумі від 0,3 до трьох розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

15. Повідомити учасників справи, що застосування до особи заходів процесуального примусу не звільняє її від виконання обов'язків, встановлених КАС України.

16. Інформацію по справі, яка розглядається, учасники справи можуть отримати на офіційному веб-порталі судової влади України в мережі Інтернет за веб-адресою: <http://adm.dn.court.gov.ua/sud0570>.

17. Копію ухвали направити учасникам справи, а відповідачу – також копію позовної заяви та доданих до неї матеріалів.

18. Ухвала набирає законної сили з моменту її підписання суддею.

19. Ухвала оскарженню не підлягає.

Суддя

Т.О. Кравченко